

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย
2. อภิปรายผลการวิจัย
3. ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

ในการศึกษาคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัยได้คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ไว้ทั้งหมด 5 ด้าน ดังนี้

5.1.1 ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีตัวบ่งชี้ คือ เป็นตัวแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นผู้นำด้านการจัดระบบและเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นนักคิด นักวางแผนเชิงรุก มีการวางแผนอย่างรอบคอบ และทำงานเป็นทีม สามารถปรับตัวเท่าทันความเปลี่ยนแปลงและทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวตัดสินใจและกล้าลงมือทำ สามารถปรับปรุงพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการสร้างและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

5.1.2 ด้านคุณธรรมนำสังคม มีตัวบ่งชี้ คือ มีคุณธรรม จริยธรรมตามระบบบรรณานุกรม มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความสามารถวิเคราะห์ภาพอนาคต โดยอาศัยข้อมูลทางการบริหารได้ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณของตนเอง มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่

5.1.3 ด้านบุกเบิกอย่างสร้างสรรค์ มีตัวบ่งชี้ คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการประสานงานเชื่อมโยงต่อกลุ่มคนที่เหมาะสมและมีสัมมาคารวะ เป็นผู้ที่สามารถใช้คำพูดเชิงบวกในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ รู้เท่าทันเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงความเป็นจริงและมีทัศนคติเชิงบวก สามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารองค์กรให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความกล้าที่

จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก บำรุงขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการเชิงบวก มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เสียสละแบ่งปัน ไม่มีจิตใจคับแคบเห็นแก่ตัว ชอบค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

5.1.4 ด้านวิสัยทัศน์ก้าวไกล มีตัวบ่งชี้ คือ มีความพร้อมในการแข่งขันในทุกระดับ ผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กร สามารถมองเห็นภาพรวมในเชิงบริหารทั้งระบบ

5.1.5 ด้านแรงบันดาลใจ มีตัวบ่งชี้ คือ มีความค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น สามารถนำองค์กรก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นนักสร้างแรงบันดาลใจ

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 มีประเด็นสำคัญในการนำมาอภิปราย ดังนี้

5.2.1 ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง มีตัวบ่งชี้ คือ เป็นตัวแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นผู้นำด้านการจัดระบบและเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นนักคิด นักวางแผนเชิงรุก มีการวางแผนอย่างรอบคอบ และทำงานเป็นทีม สามารถปรับตัวเท่าทันความเปลี่ยนแปลงและทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ กล่าวตัดสินใจและกล้าลงมือทำ สามารถปรับปรุงพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการสร้างและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ สอดคล้องกับ สงวน เรือนไชย (2554, น. 121-123) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอบ้านใหม่ชัยพนธ์ จังหวัดบุรีรัมย์ โดยศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ 4 ด้าน คือ

ด้านบุคลิกภาพ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความสามารถในการบริหาร และด้านความรู้ทางวิชาการ

5.2.2 ด้านคุณธรรมนำสังคม มีตัวบ่งชี้ คือ มีคุณธรรม จริยธรรมตามระบบธรรมมาภิบาล มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความสามารถวิเคราะห์ภาพอนาคต โดยอาศัยข้อมูลทางการบริหารได้ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณของตนเอง มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สอดคล้องกับ ศรีวุฒิ สิทธิราช (2554, น. 53-73) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามทัศนะของกรรมการสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

นิคม น้ำอูน จังหวัดสกลนคร พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความคิดเห็นของกรรมการสถานศึกษาโดยแยกเป็นครูผู้สอนและตัวแทนชุมชนเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาโดยรวม อยู่ในระดับมาก 1) ด้านภาวะ 2) ด้านบุคลิกภาพ 3) ด้านความรู้ความสามารถในการบริหาร 4) ด้านคุณธรรมจริยธรรม

5.2.3 ด้านบุคลิกอย่างสร้างสรรค์ มีตัวบ่งชี้ คือ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการประสานงานเชื่อมโยงต่อกลุ่มคนที่เหมาะสมและมีสัมมาคารวะ เป็นผู้ที่สามารถใช้คำพูดเชิงบวกในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ รู้เท่าทันเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงความเป็นจริงและมีทัศนคติเชิงบวก สามารถตัดสินใจดำเนินการบริหารองค์กรให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก บำรุงขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการเชิงบวก มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เสียสละแบ่งปัน ไม่มีจิตใจคับแคบเห็นแก่ตัว ชอบค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่ สอดคล้องกับ จุติมา นาควรรณ (2555, น. 55) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพ ได้สรุป คุณลักษณะของผู้บริหารมืออาชีพไว้ ดังนี้ 1) มีภูมิรู้ คือ มีความรอบรู้ในหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และวิธีการในเรื่องต่าง ๆ 2) มีภูมิธรรม คือ การบริหารจัดการบนพื้นฐานของหลักธรรมาภิบาล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการโดยอาศัยหลักการต่าง ๆ 3) มีภูมิฐาน คือ เป็นผู้มีพื้นและฐานหรือภูมิหลังแห่งการสะสมในการคิดในการสร้างรู้จักการมองที่กว้าง ลึก มองเห็นเหตุแห่งปัญหา 4) มีบุคลิกภาพที่ดี ทั้งบุคลิกภาพ ทางอารมณ์ จิตวิทยาทางสังคมและทางสติปัญญา

5.2.4 ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล มีตัวบ่งชี้ คือ มีความพร้อมในการแข่งขันในทุกระดับ ผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนสร้างสรรค์งานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กร สามารถมองเห็นภาพรวมในเชิงบริหารทั้งระบบ สอดคล้องกับ Reh (2011, p. 28) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการเป็นผู้บริหารที่ดีว่าต้องเป็นผู้ที่สามารถจัดการกับตัวเองและผู้อื่นได้ในสภาวะแวดล้อมที่กดดัน ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นทักษะที่สามารถฝึกกันได้ เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ โดยมีคุณสมบัติดังนี้ ส่วนที่เกี่ยวข้องกับบุคคลต้องมีความมั่นใจในตัวเอง เป็นบุคคลที่เปิดเผยรับสภาพต่าง ๆ ได้ มีความซื่อสัตย์ รู้จักวางตัวเป็นผู้นำและมีบุคลิกภาพที่ดี สำหรับในส่วนของงานต้องมีความมั่นคงไว้วางใจได้รับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่น และกล้าตัดสินใจ มีความมุมานะ มีความรับผิดชอบ ยอมรับความผิดพลาด

5.2.5 ด้านแรงบันดาลใจ มีตัวบ่งชี้ คือ มีความค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น สามารถนำองค์ความรู้มาใช้อย่างไม่หยุดยั้ง เป็นนักสร้างแรงบันดาลใจ สอดคล้องกับ Edmonson and Others (2009, p. 79-81) ได้ทำการวิจัย เรื่องคุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษา ได้สรุปคุณลักษณะที่ดีไว้ ดังนี้ 1) เป็นผู้มีความรับผิดชอบ 2) เป็นผู้มีความคิดและมองการณ์ไกล 3) มีความสามารถในการบริหาร 4) มีความสามารถในการกระตุ้นบุคคลอื่น 5) มีความสนใจบุคคลอื่น 6) มีความเป็นนักวิชาการ 7) มีความรู้ในวิชาชีพ 8) มีอุดมการณ์ในอาชีพและปฏิบัติงาน

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่องคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 ผู้วิจัย มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

5.3.1 ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยมีข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารสถานศึกษา เกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต นำผลการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ ดังนี้

5.3.1.1 ด้านผู้นำการเปลี่ยนแปลง เป็นตัวแบบที่ดีในการดำเนินชีวิต เป็นผู้นำด้านการจัดระบบและเป็นผู้นำทางวิชาการ เป็นนักคิด นักวางแผนเชิงรุก มีการวางแผนอย่างรอบคอบและทำงานเป็นทีม สามารถปรับตัวเท่าทันความเปลี่ยนแปลงและทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ กล้าตัดสินใจและกล้าลงมือทำ สามารถปรับปรุงพัฒนารูปแบบการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีการสร้างและประสานภาคีเครือข่ายเพื่อความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้

5.3.1.2 ด้านคุณธรรมนำสังคม มีคุณธรรม จริยธรรมตามระบบ ธรรมภิบาล มีความมุ่งมั่นและทุ่มเทอย่างจริงจัง เพื่อให้งานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ มีจรรยาบรรณต่อวิชาชีพ มีความสามารถวิเคราะห์ภาพอนาคต โดยอาศัยข้อมูลทางการบริหารได้ เป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในสัญชาตญาณของตนเอง มีสำนึกในความรับผิดชอบต่อหน้าที่

5.3.1.3 ด้านบุคลิกอย่างสร้างสรรค์ สามารถใช้สื่อเทคโนโลยีในศึกษาค้นคว้าหาความรู้ เรียนรู้ในสิ่งใหม่ ๆ และเป็นผู้ที่รักการเรียนรู้ตลอดชีวิต มีการประสานงานเชื่อมโยงต่อกลุ่มคนที่เหมาะสมและมีสัมมาคารวะ เป็นผู้ที่สามารถใช้คำพูดเชิงบวกในการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์ รู้เท่าทันเหตุการณ์ในอนาคตได้ใกล้เคียงความเป็นจริงและมีทัศนคติเชิงบวก สามารถตัดสินใจ

ดำเนินการบริหารองค์กรให้เป็นในทิศทางที่ถูกต้องเหมาะสมได้ มีความกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก บำรุงขวัญและกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยหลักการเชิงบวก มีน้ำใจเอื้อเฟื้อ เสียสละแบ่งปัน ไม่มีจิตใจคับแคบเห็นแก่ตัว ชอบค้นหาสิ่งใหม่ ๆ ไม่หยุดนิ่งอยู่กับที่

5.3.1.4 ด้านวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความพร้อมในการแข่งขันในทุกระดับ ผลักดันให้บุคลากรในโรงเรียนสร้างสรรคงานให้มีคุณภาพและมาตรฐาน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและคำนึงถึงประโยชน์ของนักเรียนเป็นหลัก มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถบริหารความขัดแย้งระหว่างบุคคลและประสานประโยชน์ให้เกิดกับองค์กร สามารถมองเห็นภาพรวมในเชิงบริหารทั้งระบบ

5.3.1.5 ด้านแรงบันดาลใจ มีความค้นหาความเข้าใจและปฏิบัติอย่างเข้าใจกับคนอื่น สามารถนำองค์กรก้าวหน้าอย่างไม่หยุดยั้ง เป็นนักสร้างแรงบันดาลใจ

5.3.2 ข้อเสนอแนะเพื่อทำการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในเขตพื้นที่อื่น ๆ

5.3.2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูผู้สอนในศตวรรษที่ 21